

تحلیل اسناد جنگ تحمیلی؛ مطالعه موردی وصیتنامه ۳۲ نفر از شهدای اطلاعات عملیات سپاه سیدالشهداء(ع) استان تهران

صادق بهرامیان*

پذیرش نهایی: ۱۴۰۰/۰۳/۲۹

دریافت مقاله: ۱۳۹۹/۰۸/۲۳

چکیده

تحلیل ساختار و محتوای وصیتنامه شهدا نشاندهنده منظومه فکری آنان قبل از کشته شدن است. این نوشته به دنبال تحلیل وصیتنامه ۳۲ نفر از شهدای اطلاعات عملیات سپاه سیدالشهدای استان تهران در جنگ ایران و عراق است. پس از بررسی اولیه و ظاهری متن و محتوای این ۳۲ وصیتنامه ۹ تأکید اصلی و کلید واژه مهم آنها مشخص شد. سپس با تجزیه و تحلیل آماری این اصطلاحات با کمک نرم افزار SPSS در هر وصیتنامه و مقایسه آنها با دیگر وصیتنامه‌ها مشخص شد هر چند در نگاه اولیه و ظاهری ممکن است برخی از این متون شباهتها و نقاط اشتراکی داشته باشند که البته آن هم به دلیل گفتمان غالب آن مقطع تاریخی، عادی و طبیعی است؛ اما از نظر محتوایی با هم متفاوت است و فرضیه کپی برداری نویسندگان از روی وصایای هم و یا قرار دادن یک متن مشخص از سوی یگان برای نگارش رد می‌شود.

کلیدواژه‌ها: وصیتنامه شهدا، جنگ ایران و عراق، اسناد تاریخی جنگ، اطلاعات عملیات سپاه سیدالشهدای استان تهران.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه

اتحاد، انسجام و حضور میلیونی مردم ایران در صحنه انقلاب، همراه با رهبری امام خمینی باعث سرنگونی حکومت پهلوی و پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ شد. به فاصله کمی از این رویداد، کشور درگیر بحرانهای مختلف و متعدد داخلی و بین‌المللی شد که بحرانهای نظامی امنیتی از مهمترین آنان به‌شمار می‌رود که برای نمونه می‌توان به غائله‌های کردستان، گنبد و ترکمن صحرا، خلق عرب، تجاوز عراق به خاک ایران و شروع جنگ هشت ساله، آغاز فعالیت‌های مسلحانه مجاهدین خلق و ترور و بمبگذاری اشاره کرد.

یکی از نقاط قدرت و قوت انقلاب که باعث شد کشور از این مشکلات عبور کند، حضور مردان و زنان انقلابی بود که برای آرمانهای اسلام و انقلاب از جان، مال و فرزندانشان گذشتند. براستی با چه انگیزه‌ای رزمندگان دوران جنگ این‌گونه فداکاری می‌کردند؟ وجود این باور و روحیه، نقطه قوت ایران در جنگ و از عوامل قدرت ایران بود که مورد تجزیه و تحلیل مخالفان انقلاب قرار گرفت به‌گونه‌ای که به‌دنبال تضعیف و از میان بردن این عامل قدرت بر آمدند. ایجاد شبهه در انحراف این باور و روحیه می‌تواند کارساز باشد، نسل جدید که دوران جنگ را ندیده است با این پرسش‌ها روبه‌رو می‌شود که نیاز است با بررسی علمی به آنها پاسخ داده شود. جنگاوران و قربانیان جنگ ایران و عراق، که به شهادت رسیده‌اند، دیگر نیستند که گواه این عامل خودی باشند؛ اما وصیتنامه‌های ارزشمند آنها هست. وصیتنامه مهمترین و معمولاً آخرین متنی است که فرد در زندگی خود به‌جای می‌گذارد و غالباً ارزشمندترین مطالب، نکته‌ها و تجربیات شخصی خود را برای فرزندان و نسل‌های بعد در آن ذکر می‌کند.

اگر نویسندگان وصایا، رزمندگان باشند، می‌توان با تجزیه و تحلیل آنها به واقعیات عرصه جنگ ایران و عراق و یافتن آنچه با روحیه و نقطه قوت و عامل قدرت ایران بود، دست یافت؛ لذا مخالفان آگاهانه این متون را مورد شبهه قرار می‌دهند که یکی از این شبهات یکدستی وصایا و چاپی بودن آن است.

در این مقاله، که تحت عنوان تحلیل اسناد جنگ تحمیلی، مطالعه موردی وصیتنامه ۳۲ نفر از شهدای اطلاعات عملیات سپاه سیدالشهداء (ع) استان تهران گردآوری شده است، تلاش می‌شود تا با کمک نرم‌افزار spss داده‌ها و محتوای این وصیتنامه‌ها بررسی و تجزیه و تحلیل شود.

پیشینه تحقیق

طی سالهای گذشته کارهای پژوهشی، پایان‌نامه‌ها، مقالات و کتابهای متعددی با موضوع وصیتنامه شهدا تدوین شده است که به روشهای مختلف و با دغدغه‌های متفاوت سعی کرده‌اند وصیتنامه‌ها را بررسی کنند؛ برای مثال مینا دبیری در کتاب لاله‌نگاران به بررسی وصیتنامه ۱۸۰ شهید دفاع مقدس استان کهگیلویه و بویر احمد از نگاه زیباشناختی پرداخته است. حجت‌الله فرهانی هم در پژوهش خود نگاهی به تحلیل محتوای وصیتنامه بر اساس دیدگاه شهدا در ارتباط با نیایش «دعا، ذکر خدا، نماز و قرآن» داشته است. پژوهش دیگری که به این موضوع پرداخته مقاله ترسیم نقشه موضوعی اسناد جنگ تحمیلی «مطالعه موردی وصیتنامه فرماندهان پاسدار شهید استان کرمان» (محمودی و توکلی‌زاده راوری، ۱۳۹۵: ۸۳ - ۹۳) است که به نوع ایدئولوژی و اعتقادات رزمندگان و انعکاس آن در وصیتنامه‌هایشان اشاره می‌کند. دیگر فعالیت پژوهشی که در این زمینه انجام شده، مقاله بررسی صبغه عرفانی مناجات شهدای دفاع مقدس (محمودی و قربانی، ۱۳۹۵) است که در این پژوهش نیز به تأثیر مناجات عرفانی شهدا بر وصیتنامه‌ها می‌پردازد؛ اما تاکنون کار پژوهشی و علمی با موضوع مقایسه‌ای میزان شباهت و نزدیکی از نظر متن و محتوا انجام نشده است؛ لذا این پژوهش از این لحاظ نوآوری و تازگی دارد.

در باب جامعه آماری این پژوهش لازم به ذکر است که واحد اطلاعات عملیات لشکر ۱۰ سیدالشهدا در طول جنگ ایران و عراق ۱۲۶ شهید داده است که از این تعداد ۹۵ نفر در حوزه سرزمینی استان تهران (بهرامیان، ۱۳۹۶) و از افراد ۵۶ وصیتنامه در مرکز اسناد شهدای اطلاعات سپاه سیدالشهدا در دسترس است؛ اما بعضی از این وصیتنامه‌ها به علت پاک یا کمرنگ شدن خطوط، پوسیدگی کاغذ، نوع خط شهید، کامل نبودن متن وصیت قابل استفاده نبود؛ لذا جامعه آماری شامل ۳۲ وصیتنامه شد که از این ۳۲ نفر ۲۳ نفر با عضویت پاسدار، ۶ نفر بسیجی و ۳ نفر سرباز هستند.

پاسدار	بسیجی	سرباز
۲۳	۶	۳

بررسی ویژگی ظاهری

۳۲ وصیتنامه جامعه آماری از نظر مؤلفه‌های ظاهری همچون آرم و نشانه‌ها روی وصیتنامه، دستنویس یا تایپی بودن آنها (برخی از وصیتنامه‌ها توسط خانواده به صورت تایپی درآمده و نسخه اصلی و دستنویس در دسترس نبود)، داشتن امضا، درج تاریخ نگارش و خطاب قرار دادن اقوام و آشنایان به نام کوچک مورد بررسی قرار گرفت.

از ۳۲ وصیتنامه جامعه آماری، ۲۲ وصیتنامه، که ۶۸/۷۵ درصد آنها را تشکیل می‌دهد، دستنویس، و ۱۲ مورد از آنها (۳۷/۵۰ درصد) دارای تاریخ بود. فقط چهار وصیتنامه (۱۲/۵۰ درصد) جامعه آماری روی کاغذهای با آرم و سربرگ^۱ نوشته و ۲۸ وصیتنامه دیگر که (۸۷/۵۰ درصد) را شامل می‌شود روی کاغذهای عادی و فاقد آرم و سربرگ نوشته شده است.

ردیف	نوع ویژگی مورد بررسی	تعداد	درصد
۱	وصیتنامه‌های دست‌نویس	۲۲	٪ ۶۸/۷۵
۲	وصیتنامه‌های بدون تاریخ	۲۰	٪ ۶۲/۵۰
۳	وصیتنامه‌های بدون امضا	۲۱	٪ ۶۵/۵۰
۴	وصیتنامه‌هایی که اقوام و آشنایان به نام خطاب قرار گرفته‌اند.	۱۹	٪ ۵۹/۳۷
۵	وصیتنامه‌های با آرم و سربرگ	۴	٪ ۱۲/۵۰

در متن ۳۲ وصیتنامه جامعه آماری بیشترین واژگان مورد تأکید «جهاد و شهادت، پشتیبانی از امام و ولایت فقیه، گناه‌نکردن و توبه، طلب حلالیت، طلب شهادت، سفارش به نماز، احترام به پدر و مادر، رعایت حجاب، خدمت به اسلام و محرومان» بود که این موضوع به دلیل نزدیکی اعتقاد و باور شهدا به هم و ایدئولوژی اسلام، انقلاب و گفتمان رایج و غالب در زمان جنگ بود که با موقعیت جامعه و جنگ نیز تطبیق داشت. در این گفتمان با بهره‌گیری از گفتمانهای قبلی و عدم نفی تمامی عناصر هویتی سعی در پایان‌بخشیدن به منازعه‌های هویتی قبلی داشت و اسلام را مرکز و محور در هویت ملی ایرانیان مطرح می‌کرد (رحمتی، ۱۳۸۸: ۴۱-۵۶). در ادامه به تجزیه و تحلیل و میزان به‌کارگیری آنها در وصیت‌نامه‌های شهدا پرداخته می‌شود.

۱. برخی از یگانها برای نگارش وصیتنامه به نیروهای خود کاغذهایی می‌دادند که آرم و سربرگ داشت و یا مزین به آیات و احادیث بود؛ اما هیچ متن و نگارشی در در آنها وجود نداشت.

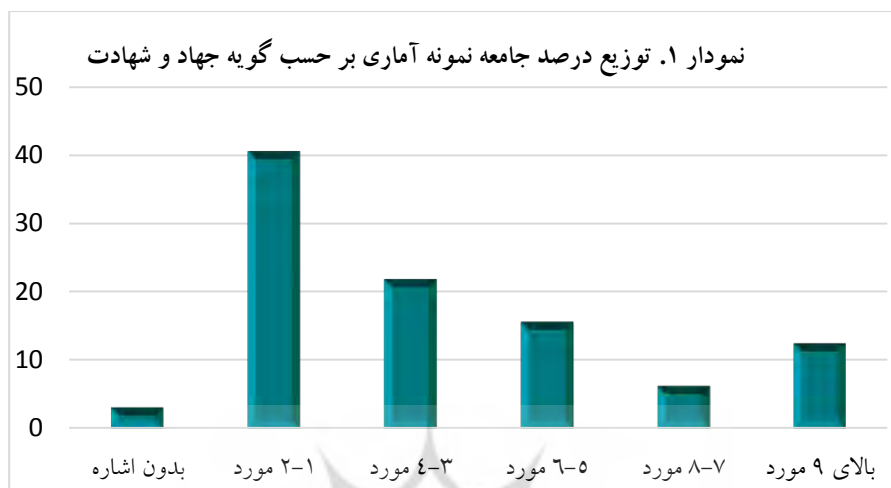
جهاد و شهادت

باتوجه به نتایج و نکات وصیتنامه‌های شهدا (نمونه آماری تحقیق) که در جدول شماره ۱ به اختصار آمده است، بیشترین نمونه آماری را در زمینه توجه شهدا به جهاد و شهادت با ۴۰/۶ درصد نشان می‌دهد.

یک تا دو مورد به این مهم (جهاد و شهادت) تأکید می‌کند و ۱۲/۵ درصد نیز در وصیتنامه خود بیش از نه بار به جهاد و شهادت تأکید و وصیت کرده، و تنها ۳/۱ درصد از شهدا به مسئله جهاد در وصیتنامه خود اشاره ای نکرده‌اند که تمامی نتایج در جدول نمودار ۱ ارائه می‌شود.

جدول ۱. توزیع فراوانی و درصد جامعه نمونه آماری بر حسب گویه جهاد و شهادت

جهاد و شهادت	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
بدون اشاره	۱	۳/۱	۳/۱
۱-۲ مورد	۱۳	۴۰/۶	۴۳/۸
۳-۴ مورد	۷	۲۱/۹	۶۵/۶
۵-۶ مورد	۵	۱۵/۶	۸۱/۲
۷-۸ مورد	۲	۶/۲	۸۷/۵
بیش از نه مورد	۴	۱۲/۵	۱۰۰
جمع	۳۲	۱۰۰	---
میانگین		۲/۲	
انحراف از معیار		۰/۲۶	

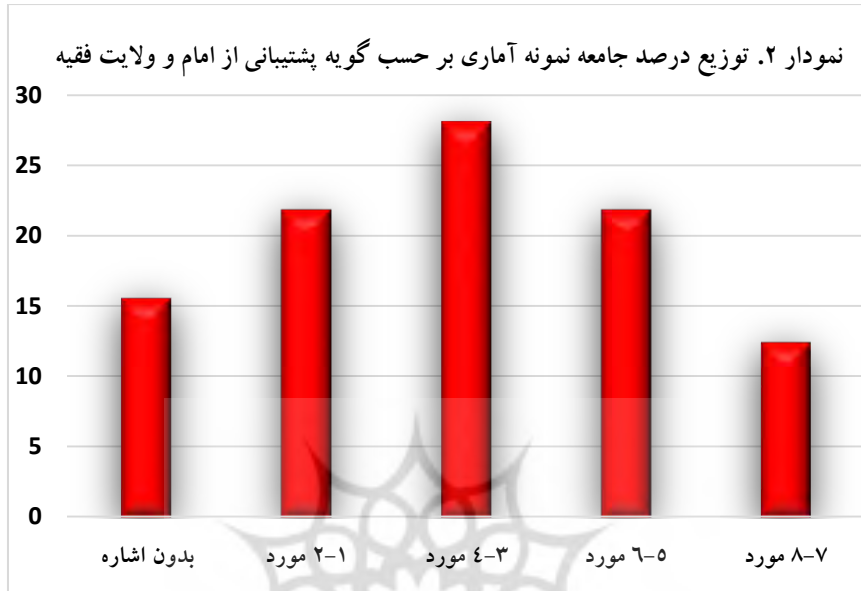

مفهوم پشتیبانی از امام و ولایت فقیه

۲۸/۱ درصد از شهدا سه تا چهار بار در وصیتنامه خود به این موضوع اشاره و تأکید کرده، و ۲۱/۹ درصد نیز پنج تا شش بار و ۱۲/۵ درصد نیز بیش از هفت مورد به مفهوم پشتیبانی از امام و ولایت فقیه وصیت و تأکید کرده‌اند که در نمودار شماره ۲ نشان داده شده است.

جدول ۲. توزیع فراوانی و درصد جامعه نمونه آماری بر حسب گویه پشتیبانی از امام و ولایت فقیه

پشتیبانی از امام و ولایت فقیه	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
بدون اشاره	۵	۱۵/۶	۱۵/۶
۲-۱ مورد	۷	۲۱/۹	۳۷/۵
۴-۳ مورد	۹	۲۸/۱	۶۵/۶
۶-۵ مورد	۷	۲۱/۹	۸۷/۵
۸-۷ مورد	۴	۱۲/۵	۱۰۰
جمع	۳۲	۱۰۰	---
میانگین		۱/۹	
انحراف از معیار		۰/۲۲	

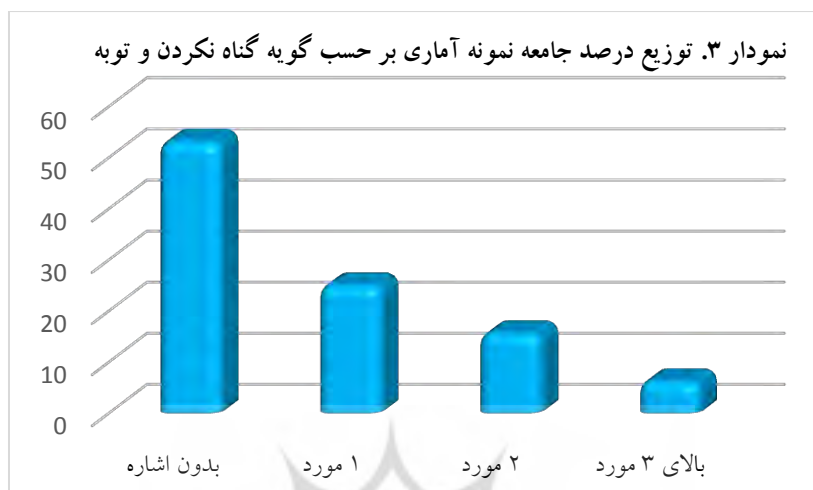

مفهوم گناه نکردن و توبه

۵۳/۱ درصد یعنی ۱۷ نفر از نویسندگان به این موضوع اشاره‌ای نکرده، و ۲۵ درصد یعنی ۸ نفر یک مورد اشاره کرده و فقط دو نفر (۶/۲ درصد) بیش از سه بار به این موضوع پرداخته‌اند که نتایج در جدول و نمودار ذیل فراوانی و درصد مفهوم گناه نکردن و توبه را نشان می‌دهد.

جدول ۳. توزیع فراوانی و درصد جامعه نمونه آماری بر حسب گویه گناه نکردن و توبه

گناه نکردن و توبه	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
بدون اشاره	۱۷	۵۳/۱	۵۳/۱
۱ مورد	۸	۲۵	۷۸/۱
۲ مورد	۵	۱۵/۶	۹۳/۸
بیش از سه مورد	۲	۶/۲	۱۰۰
جمع	۳۲	۱۰۰	---
میانگین		۱/۱	
انحراف از معیار		۰/۱۷	

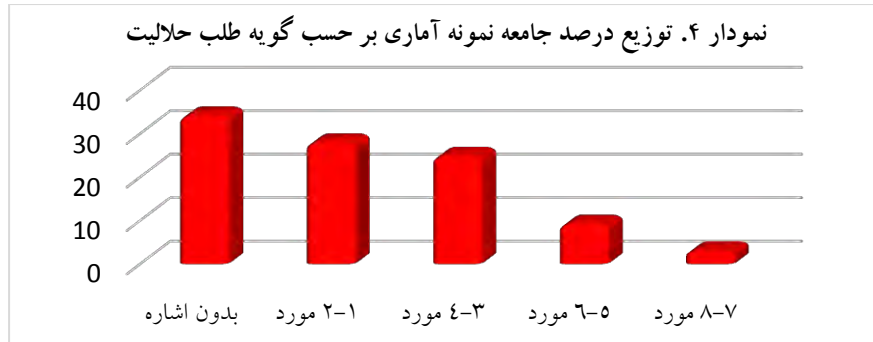

مفهوم طلب حلالیت

۲۸/۱ درصد از نویسندگان یک تا دو مورد از بازماندگان و نزدیکان خود طلب حلالیت کرده، و ۲۵ درصد نیز سه تا چهار مورد و ۳/۱ درصد نیز بیش از هفت مورد به این مهم توجه و تأکید کرده، و همچنین ۳۴/۴ درصد نیز هیچ گونه اشاره‌ای به طلب حلالیت نکرده‌اند.

جدول ۴. توزیع فراوانی و درصد جامعه نمونه آماری بر حسب گویه طلب حلالیت

طلب حلالیت	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
بدون اشاره	۱۱	۳۴/۴	۳۴/۴
۱-۲ مورد	۹	۲۸/۱	۶۲/۵
۳-۴ مورد	۸	۲۵	۵۸/۷
۵-۶ مورد	۳	۹/۴	۹۶/۹
۷-۸ مورد	۱	۳/۱	۱۰۰
جمع	۳۲	۱۰۰	---
میانگین		۱/۹	
انحراف از معیار		۰/۱۹	

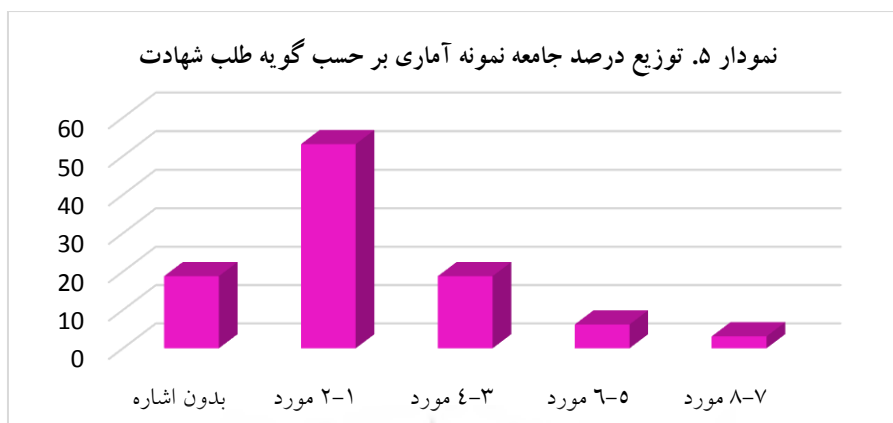

مفهوم طلب شهادت

توجه به داده‌های تجزیه و تحلیل وصیتنامه‌های شهدا در زمینه شهادت طلبی نشان می‌دهد که ۵۳/۱ درصد از نویسندگان یک تا دو مورد به این مطلب اشاره کرده‌اند که بیش از نیمی از نمونه جامعه آماری را شامل می‌شود و ۱۸/۸ درصد سه تا چهار بار در وصیتنامه خود به موضوع شهادت طلبی و آرزو و استقبال از شهادت اشاره، و ۳/۱ درصد نیز بیش از هفت مورد آن را ذکر کرده‌اند که در نمودار ذیل توزیع فراوانی درصد جامعه آماری مفهوم طلب شهادت را نشان می‌دهد.

جدول ۵. توزیع فراوانی و درصد جامعه نمونه آماری بر حسب گویه طلب شهادت

طلب شهادت	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
بدون اشاره	۶	۱۸/۸	۱۸/۸
۲-۱ مورد	۱۷	۵۳/۱	۷۱/۹
۴-۳ مورد	۶	۱۸/۸	۹۰/۶
۶-۵ مورد	۲	۶/۲	۹۶/۹
۸-۷ مورد	۱	۳/۱	۱۰۰
جمع	۳۲	۱۰۰	---
میانگین	۱/۲		
انحراف از معیار	۰/۱۷		

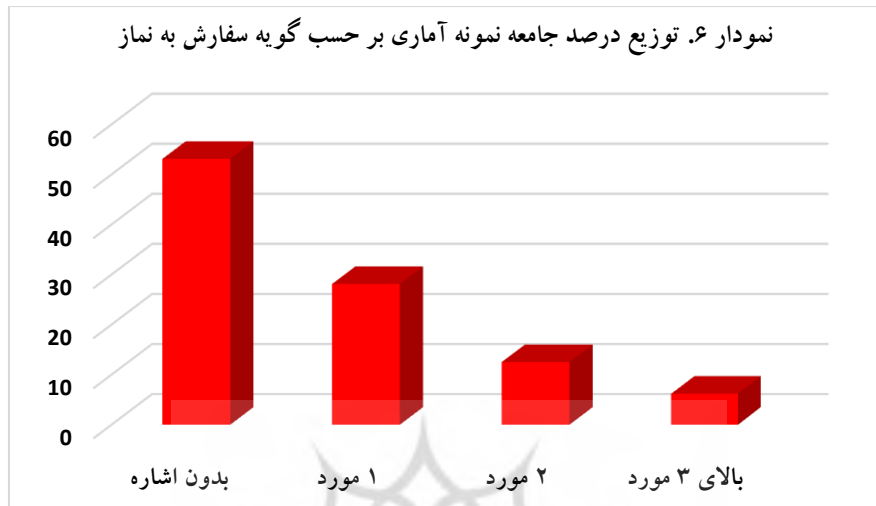

مفهوم سفارش به نماز

۲۸/۱ درصد معادل نه نفر از نویسندگان در وصیتنامه خود یکبار به نماز اشاره و تأکید، و ۱۲/۵ درصد دو مورد و ۶/۲ درصد نیز بیش از سه مورد اشاره کرده، و ۵۳/۱ درصد نیز در وصیتنامه خود به نماز اشاره‌ای نکرده‌اند.

جدول ۶. توزیع فراوانی و درصد جامعه نمونه آماری بر حسب گویه سفارش به نماز

سفرارش به نماز	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
بدون اشاره	۱۷	۵۳/۱	۵۳/۱
۱ مورد	۹	۲۸/۱	۸۱/۲
۲ مورد	۴	۱۲/۵	۹۳/۸
بیش از سه مورد	۲	۶/۲	۱۰۰
جمع	۳۲	۱۰۰	---
میانگین		۰/۷۹	
انحراف از معیار		۰/۱۶	

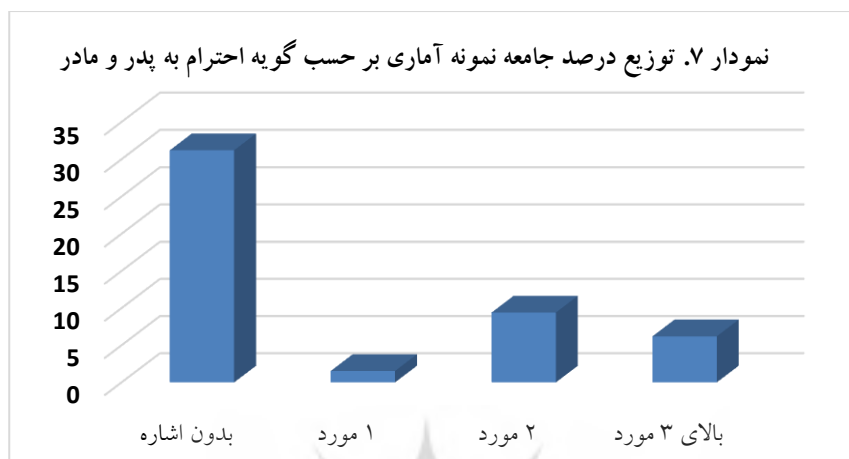

مفهوم احترام به پدر و مادر

داده‌های جدول شماره ۷ در زمینه تأکید شهدا بر احترام به پدر و مادر نشان می‌دهد ۵۳/۲ درصد از نویسندگان حداقل یک بار به این موضوع پرداخته، و ۹/۴ درصد نیز دو مورد در وصیتنامه به آن اشاره کرده و ۳۱/۲ درصد نیز هیچ‌گونه اشاره‌ای به آن نکرده‌اند که نتایج کلی آن در جدول و نمودار شماره ۷ آمده است.

جدول ۷. توزیع فراوانی و درصد جامعه نمونه آماری بر حسب گویه احترام به پدر و مادر

احترام به پدر و مادر	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
بدون اشاره	۱۰	۳۱/۲	۳۱/۲
مورد ۱	۱۷	۵۳/۱	۸۱/۴
مورد ۲	۳	۹/۴	۹۳/۸
بیش از سه مورد	۲	۶/۲	۱۰۰
جمع	۳۲	۱۰۰	---
میانگین		۰/۹۱	
انحراف از معیار		۰/۱۴	

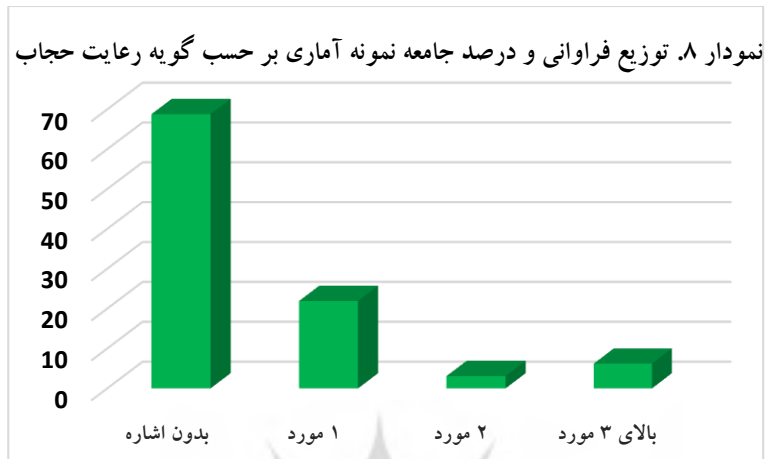

مفهوم رعایت حجاب

بررسی وصیتنامه شهدا با موضوع تأکید و اشاره آنها به رعایت حجاب و عفاف نشان می‌دهد که هفت نویسنده (۲۱/۹ درصد) یک مورد به مفهوم حجاب اشاره کرده، دو نفر دیگر (۶/۲۳ درصد) بیش از سه مورد این مفهوم را مورد تأکید قرار داده‌اند و ۲۲ نویسنده دیگر (۶۸/۸ درصد) که بیشترین درصد از جامعه آماری را به خود اختصاص می‌دهد به این موضوع اشاره‌ای نکرده‌اند.

جدول ۸. توزیع فراوانی و درصد جامعه نمونه آماری بر حسب گویه رعایت حجاب

رعایت حجاب	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
بدون اشاره	۲۲	۶۸/۸	۶۸/۸
مورد ۱	۷	۲۱/۹	۹۰/۶
مورد ۲	۱	۳/۱	۹۳/۸
بیش از سه مورد	۲	۶/۲	۱۰۰
جمع	۳۲	۱۰۰	---
میانگین	۰/۴۷		
انحراف از معیار	۰/۱۵		

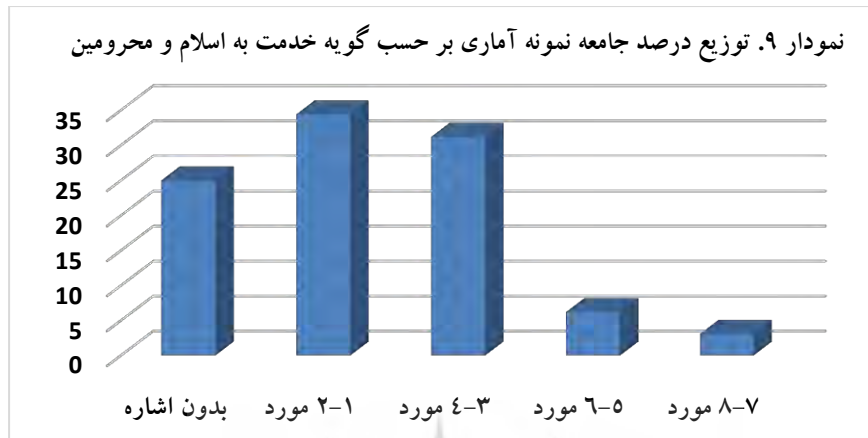

مفهوم خدمت به اسلام و محرومین

با توجه به داده‌های پژوهش، که به تفصیل در جدول شماره ۹ آمده است، ۳۴/۴ درصد از جامعه نمونه آماری پژوهش یک تا دو مورد در وصیتنامه خود به موضوع خدمت به اسلام و محرومان اشاره و تأکید کرده، و ۳/۱ درصد نیز بیش از هفت مورد و ۲۵ درصد نیز اشاره‌ای نکرده‌اند.

جدول ۹. توزیع فراوانی و درصد جامعه نمونه آماری بر حسب گویه خدمت به اسلام و محرومان

درصد تجمعی	درصد فراوانی	فراوانی	خدمت به اسلام و محرومان
۲۵	۲۵	۸	بدون اشاره
۵۹/۴	۳۴/۴	۱۱	۱-۲ مورد
۹۰/۶	۳۱/۲	۱۰	۳-۴ مورد
۹۶/۹	۶/۲	۲	۵-۶ مورد
۱۰۰	۳/۱	۱	۷-۸ مورد
---	۱۰۰	۳۲	جمع
	۱/۳		میانگین
	۰/۱۸		انحراف از معیار

نتیجه‌گیری

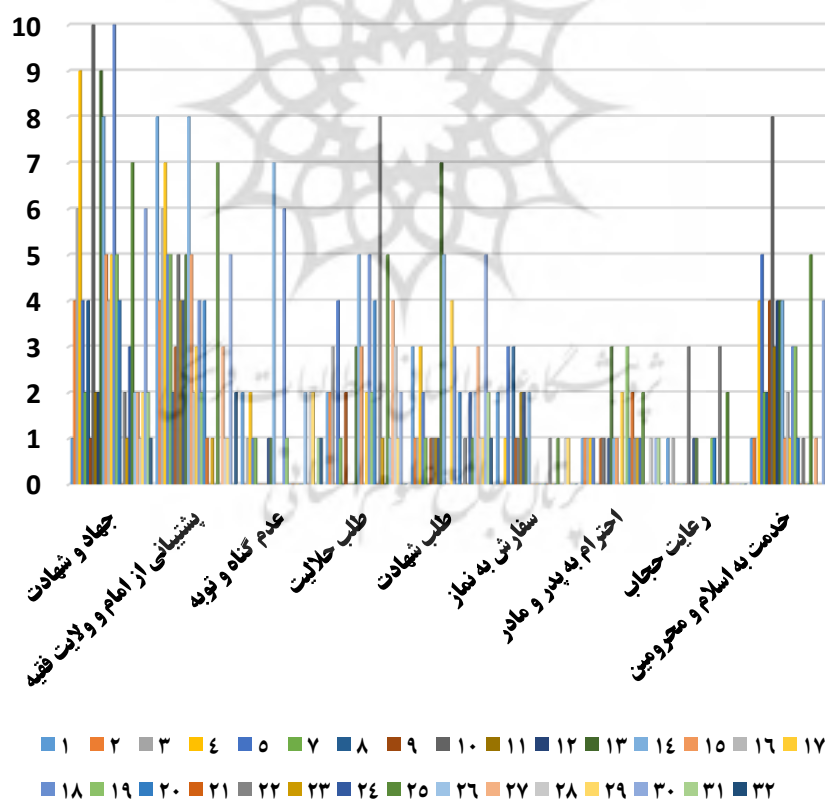
تجزیه، تحلیل و بررسی ۳۲ وصیتنامه شهدای اطلاعات عملیات سپاه سیدالشهداء استان تهران نشان داد که شاید در ظاهر وصیتنامه این افراد در استفاده و به‌کارگیری برخی از کلمات و واژگان شباهت و نزدیکیهایی با هم دارد که آن هم به دلیل مقطع زمانی انقلاب و دفاع مقدس و وجود گفتمان قالب جامعه بوده است، این یافته با یافته‌های پژوهشهای دیگر از جمله صدیق اورعی که اعتقاد دارد «بیشترین تصاویر داده شده از جبهه و جنگ عبارت است از تصاویر دفاعی، حق‌طلبی و سلوک عرفانی و عبادی» و یا دستاوردهای پژوهش آقای (۱۳۹۰) که وصایای شهدا را در عناوین کلی «مناجات، رزمندگان و شهدا، موعظه و نصایح، طلب حالیت، پشتیبانی از امام، رهبری و ولایت فقیه و...» دانسته همخوانی دارد. در بررسی دقیق و علمی محتوای متون وصایا و مقایسه عددی به‌کارگیری این کلمات و اصطلاحات مشخص می‌شود که هیچ‌کدام از آنها در استفاده از این کلمات و اصطلاحات پرکاربرد شبیه به هم نیست؛ لذا فرضیه این پژوهش که وصایای شهدای اطلاعات عملیات سپاه سیدالشهداء استان تهران از متنی یکدست برخوردار، و از سوی یگان آنها در اختیارشان قرار داده می‌شده است، باطل می‌شود.

جدول ۱۰. توزیع فراوانی و درصد جامعه نمونه آماری بر حسب نه تأکید و سفارش کلیدی و پرکاربرد

شماره وصیتنامه	جهاد و شهادت	پشتیبانی از امام و ولایت فقیه	عدم توبه و گناه	طلب حلالیت	طلب شهادت	سفارش به نماز	احترام به پدر و مادر	رعایت حجاب	خدمت به اسلام و محرومان
۱	۱	۸	۲	۲	۳	۲	۱	۱	۱
۲	۴	۴	۰	۲	۱	۰	۱	۰	۱
۳	۶	۶	۱	۳	۱	۰	۱	۱	۰
۴	۹	۷	۲	۰	۳	۱	۱	۰	۴
۵	۴	۵	۱	۴	۲	۳	۱	۰	۵
۶	۲	۵	۱	۱	۱	۰	۰	۰	۲
۷	۴	۲	۰	۰	۰	۳	۰	۰	۲
۸	۱	۳	۰	۲	۱	۱	۱	۰	۴
۹	۱۰	۵	۰	۰	۱	۱	۱	۳	۸
۱۰	۲	۴	۰	۰	۱	۲	۰	۰	۳
۱۱	۲	۴	۱	۰	۱	۲	۱	۱	۴
۱۲	۹	۵	۱	۳	۷	۱	۳	۱	۴
۱۳	۸	۸	۷	۵	۵	۲	۱	۰	۴
۱۴	۵	۵	۰	۳	۰	۰	۱	۰	۱
۱۵	۴	۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۲
۱۶	۵	۳	۰	۲	۴	۰	۲	۰	۱
۱۷	۱۰	۴	۶	۵	۳	۰	۰	۰	۳
۱۸	۵	۲	۱	۲	۰	۰	۳	۱	۳
۱۹	۴	۴	۰	۴	۲	۰	۱	۱	۱
۲۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۲	۰	۰
۲۱	۲	۰	۰	۸	۱	۱	۱	۳	۱
۲۲	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۳	۳	۰	۰	۰	۲	۰	۱	۰	۰
۲۴	۷	۷	۰	۵	۱	۱	۲	۲	۵
۲۵	۲	۰	۲	۱	۲	۰	۰	۰	۰
۲۶	۲	۳	۰	۴	۳	۰	۰	۰	۱

شماره وصیتنامه	جهاد و شهادت	پشتیبانی از امام و ولایت فقیه	عدم توبه و گناه	طلب حلالیت	طلب شهادت	سفارش به نماز	احترام به پدر و مادر	رعایت حجاب	خدمت به اسلام و محرومان
۲۷	۱	۱	۲	۳	۱	۱	۱	۰	۰
۲۸	۲	۱	۲	۱	۱	۱	۰	۰	۰
۲۹	۶	۵	۰	۲	۵	۰	۱	۰	۴
۳۰	۲	۰	۱	۰	۲	۰	۱	۰	۰
۳۱	۱	۲	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۱
۳۲	۳	۳	۰	۳	۳	۱	۱	۱	۴

نمودار ۱۰. توزیع فراوانی جامعه نمونه آماری بر حسب میزان بکارگیری تأکیدات و کلید واژه ها و مقایسه شباهت وصیتنامه های شهدا به یکدیگر

منابع

- آقایی، حسین (۱۳۹۰)، تحلیل ساختاری و محتوایی وصیتنامه‌های شهدای دفاع مقدس، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه اصفهان.
- بهرامیان، صادق (۱۳۹۷)، چشمان لشکر (روایتی از یکصد شهید اطلاعات عملیات سپاه حضرت سیدالشهداء(ع) استان تهران)، کنگره شهدای اطلاعات نیروی زمینی سپاه.
- دبیری، مینا (۱۳۹۵)، لاله‌نگاران، تهران: انتشارات تیرگان.
- رحمتی، مهدی (۱۳۸۸)، جنگ تحمیلی و هویت ملی، فصلنامه تخصصی جنگ ایران و عراق. دوره ۷، شماره ۲۸.
- صدیق اورعی، غلامرضا (۱۳۸۵)، تحلیل محتوای وصایا و آثار فرهنگی شهدا، مجموعه مقالات علمی و پژوهشی دفتر مطالعات و تحقیقات بنیاد شهید و امور ایثارگران، سالنامه پژوهش، شماره ۱.
- فراهانی، حجت‌الله (۱۳۹۰)، تحلیل محتوای وصیتنامه شهدا (بر اساس تأکید بر نیایش و پیامدهای شخصیتی، فرهنگی و سیاسی - اجتماعی)، دفتر مطالعات و تحقیقات معاونت پژوهش و ارتباطات فرهنگی بنیاد شهید و ایثارگران.
- محمودی، مریم و قربانی، حسن (۱۳۹۵)، بررسی صبغه عرفانی مناجات شهدای دفاع مقدس، نشریه ادبیات پایداری، دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شهید باهنر کرمان، ش ۱۵.
- محمودی، مهدی. توکلی‌زاده راوری، محمد (۱۳۹۵)، ترسیم نقشه موضوعی اسناد جنگ تحمیلی: مطالعه موردی وصیتنامه فرماندهان پاسدار شهید استان کرمان، فصلنامه گنجینه اسناد، شماره ۱۰۴.
- مرکز اسناد معاونت اطلاعات سپاه حضرت سیدالشهداء(ع) استان تهران، پرونده انفرادی شهدای اطلاعات با شماره پرونده: ۸۵۴۸ - ۸۵۸۰ - ۸۵۶۹ - ۸۶۲۰ - ۸۵۶۵ - ۸۵۶۸ - ۸۶۱۲ - ۸۵۵۳ - ۸۵۸۵ - ۸۵۹۴ - ۸۵۷۶ - ۸۵۸۹ - ۸۶۱۳ - ۸۶۱۰ - ۸۸۸۴ - ۸۵۷۲ - ۸۵۹۹ - ۹۰۴۸ - ۸۵۸۶ - ۸۵۷۰ - ۸۶۰۷ - ۸۵۹۵ - ۸۶۰۶ - ۸۸۷۸ - ۸۵۷۱ - ۸۶۵۵ - ۸۶۰۸ - ۸۶۰۴ - ۸۵۸۳ - ۸۶۰۹ - ۸۵۶۰ - ۸۵۶۱.

An Analysis of the Imposed War Documents Case study: The Wills of 32 Martyrs of the Operational Intelligence of Sayyed al-Shohada Corps in Tehran Province

Sadegh Bahramian *

Analyzing the structure and content of the wills of the martyrs demonstrates the martyrs' intentions till they seem before their martyrdom. This study is intended to analyze the wills of 32 martyrs of the operational intelligence of Sayyed al-Shohada Corps of Tehran Province in the Iran-Iraq war. Having a preliminary and survey investigation of the text and content of 32 wills, the researcher arrived at nine basic terms and important keywords. Afterwards, the statistical analysis of these terms through SPSS software revealed that each will, compared to the others, though similar at first glance because of the dominant discourse of those days concerning historical, ordinary and natural situation, is unique in content. This finding rejects the hypothesis of copying from one another's wills, or copying from a specific text offered to them by their units.

Keywords: *The martyrs' wills, Iran-Iraq war, historical documents of the war, operational information of Sayyed al-Shohada Corps of Tehran province.*

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

* Maceædd dgeæ, mram hh omeini and aaanvv vvwuion ee eacch ee n,,, , ehaan, aan